EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 1.10.2019
COM(2019) 445 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Poročilo o izdaji izvoznih dovoljenj za leti 2017 in 2018 v skladu z Uredbo o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje

1. Uvod

Uredba Sveta (ES) št. 1236/2005 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje[1] je uvedla določene omejitve pri trgovanju. Te omejitve so se zlasti nanašale na skoraj absolutno prepoved izvoza blaga iz Priloge II iz Evropske unije in uvoza vanjo ter na zahteve za predhodno dovoljenje za izvoz nekaterega drugega blaga iz Priloge III ali Priloge IIIa.

Uredba (EU) 2019/125 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. januarja 2019 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje (v nadaljnjem besedilu: Uredba (EU) 2019/125)[2] kodificira in razveljavlja Uredbo Sveta (ES) št. 1236/2005[3].

Člen 26(3) Uredbe (EU) 2019/125 določa, da države članice predložijo javno letno poročilo o svojih dejavnostih, v katerem so podatki o številu prejetih vlog, o blagu in državah, obravnavanih v teh vlogah, ter o svojih odločitvah glede teh vlog. Člen 26(4) določa, da Komisija pripravi letno poročilo, v katerem so vsebovana letna poročila o dejavnostih, ki so jih objavile države članice, in ga objavi.

To prvo poročilo vsebuje informacije o dejavnostih držav članic v zvezi z izdajo dovoljenj s strani držav članic za izvoz blaga, ki bi se lahko uporabilo za mučenje ali smrtno kazen, za leti 2017 in 2018[4].

Vseh 28 držav članic je poročalo o številu izvoznih dovoljenj, ki so bila izdana in zavrnjena v skladu s členoma 11(1) in 16(1), ter o blagu in namembnih državah, na katere se nanašajo. Vse države članice razen ene so sporočile tudi številke ali količine blaga, odobrenega za izvoz, ter kategorijo končnih uporabnikov, ki bi jim bilo to blago dobavljeno.

---

1 UL L 200, 30.7.2005, str. 1.

2 UL L 30, 31.1.2019, str. 1.

3 Za seznam sprememb glej Prilogo X k Uredbi (EU) 2019/125.

4 To poročilo ne vsebuje informacij o tem, kako izvozniki uporabljajo splošno izvozno dovoljenje Unije za izvoz blaga iz Priloge IV (Priloga V k Uredbi (EU) 2019/125).

Dovoljenja na podlagi Uredbe (EU) 2019/125

Člena 11(1) in 16(1) Uredbe (EU) 2019/125 zahtevata dovoljenje za izvoz[5] blaga iz Priloge III oziroma Priloge IV. Priloga III zadeva določeno blago, ki bi se lahko uporabilo za mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje. V Prilogi IV je našteto določeno blago, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni. Za izvoz blaga iz priloge IV je treba pridobiti dovoljenje od pristojnih organov v zadevni državi članici iz Priloge I, razen kadar se za njegov izvoz uporablja splošno izvozno dovoljenje Unije iz priloge V.

Izvoz v namembne kraje, navedene v splošnem izvoznem dovoljenju Unije, se običajno lahko opravi v skladu s splošnim izvoznim dovoljenjem Unije, ne da bi bilo treba pridobiti individualno ali globalno dovoljenje, ki ga izda država članica. Te namembne države so države, ki so odpravile smrtno kazen za vsa kazniva dejanja, in odpravo smrtne kazni potrdile z mednarodno zavezo. Če pa obstaja utemeljen sum glede izvoznikove zmožnosti za izpolnjevanje pogojev dovoljenja ali določbe zakonodaje o nadzoru izvoza, lahko pristojni organ izvozniku prepove uporabo splošnega izvoznega dovoljenja Unije.

Člen 20(2) Uredbe št. 2019/125 določa, da je dovoljenje za izvoz, ki ga izda država članica, lahko individualno dovoljenje (dovoljenje za izvoz enemu končnemu uporabniku ali prejemniku v tretji državi) ali globalno dovoljenje (dovoljenje za izvoz enemu ali več določenim končnim uporabnikom ali distributerjem v eni ali več določenih tretjih državah)[6].

Členi 3, 4 in 5 Uredbe prepovedujejo izvoz, uvoz in tranzit blaga iz Priloge II. Pristojni organi lahko odobrijo odstopanje od prepovedi, vendar le, če se dokaže, da se bo zadevno blago uporabljalo izključno za javni prikaz v muzeju (v tretji državi ali, kot navaja člen 4, v državi članici) zaradi svojega zgodovinskega pomena.

[5] Člen 2(d) Uredbe (EU) 2019/125 opredeljuje „izvoz“ kot „vsak premik blaga iz carinskega območja Unije, vključno s premikom blaga, za katerega se zahteva carinska deklaracija, in s premikom blaga, potem ko je to bilo skladiščeno v prosti coni v smislu Uredbe (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta“.

[6] Popolna opredelitev pojmov „individualno dovoljenje“ in „globalno dovoljenje“ je določena v členu 2(p) oziroma (q).

2. Izdana in zavrnjena dovoljenja

2.1 Leta 2018 je skupno število prijavljenih dovoljenj znašalo 231, izdalo pa jih je 11 držav članic. Leta 2017 je skupno število prijavljenih dovoljenj znašalo 292, izdalo pa jih je 12 držav članic. Preostale države članice so Komisijo obvestile, da niso prejele nobenih vlog za dovoljenja v skladu z Uredbo (EU) 2019/125.

Ker opredelitvi individualnega dovoljenja in globalnega dovoljenja iz člena 2 Uredbe ne vsebujeta kvantitativnega elementa, navedba števila izdanih dovoljenj ne vsebuje števila ali količine blaga, na katero se ta dovoljenja nanašajo. Poleg tega izračunano število ali količina dovoljenega izvoza iz celotne EU ne kaže popolne slike, ker ena država članica ni predložila nikakršnih informacij o številu ali količinah blaga ter kategorijah zadevnih končnih uporabnikov.

2.2 Nekatere države članice so poročale, da niso prejele nobenih vlog. Naslednja dejstva pojasnjujejo, zakaj nekatere države članice niso prejele nobenih vlog za individualna ali globalna izvozna dovoljenja.

Prvič, seznam blaga, za katerega je potrebno izvozno dovoljenje, ki je določen v prilogah III in IV k Uredbi (EU) 2019/125, je precej omejen, poleg tega se zahteva za dovoljenje za izvoz iz Uredbe se ne uporablja za dobavo blaga strankam na carinskem območju Unije.

Drugič, člen 20(2) Uredbe določa, da mora izvoznik pridobiti dovoljenje pristojnega organa države članice, v kateri je navedeni izvoznik rezident (fizična oseba) ali ima sedež (pravna oseba ali subjekt).

In nazadnje, del izvoza nekaterih anestetičnih sredstev iz Priloge IV se opravi v skladu s splošnim izvoznim dovoljenjem Unije iz Priloge V k Uredbi (EU) 2019/125. Izvoz tega blaga v države iz Priloge V je običajno mogoč brez individualnega ali globalnega izvoznega dovoljenja.

2.3 Uredba (EU) 2019/125 uvaja zahtevo za izvozno dovoljenje, v kateri je določeno, da pristojni organi preverijo, ali obstajajo znaki, da bi se blago v primeru izvoza lahko uporabilo za mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kaznovanje (Priloga III) ali za izvršitev smrtne kazni (Priloga IV). V ta namen člen 20(8) Uredbe določa, da mora pristojni organ prejeti „popolne informacije zlasti o končnem uporabniku, namembni državi in končni uporabi blaga“.

V dveletnem obdobju je bilo prijavljenih devet zavrnitev vlog za izvozno dovoljenje: pet leta 2018 in štiri leta 2017. Zavrnjene vloge, prijavljene v letu 2018, so se nanašale na nekatere načrtovane transakcije s strankami v Bangladešu, na Kitajskem (Macao), v Egiptu, Moldaviji in Vietnamu, medtem ko so bile leta 2017 zavrnjene nekatere načrtovane posle s strankami v Slonokoščeni obali, Kazahstanu, Togu in Moldaviji. V nedovoljene posle je bilo vključeno predvsem blago iz Priloge III; posli z Bangladešem in Egiptom pa bi vključevali blago iz Priloge IV.

Taka zavrnitev običajno pomeni, da izvoznik pristojnemu organu ni predložil zadostnih informacij, iz katerih bi bilo razvidno, da bi se v zadevnem primeru zadevno blago uporabljalo za zakonit namen. Z drugimi besedami, zavrnitev ne pomeni nujno, da je bilo dokazano, da se bo blago uporabljalo za mučenje ali smrtno kazen.

2.4 V informacijah, ki so jih države članice predložile Komisiji, običajno ni razlike med posameznimi odobritvami in globalnimi dovoljenji. Ena država članica je navedla, da je odobrila tri globalna dovoljenja za blago iz Priloge III, nanašala so se namreč na izvoz blaga, ki so ga nekateri nacionalni organi uporabljali za opravljanje svojih nalog v tujini.

2.5 Členi 3, 4 in 5 Uredbe (EU) 2019/125 prepovedujejo izvoz, uvoz oziroma tranzit blaga iz Priloge II. Uredba omogoča, da pristojni organi odobrijo odstopanje od prepovedi, vendar le, če se dokaže, da bo zadevno blago zaradi svojega zgodovinskega pomena uporabljeno izključno za namene javne razstave v muzeju (v tretji državi ali, kot navaja člen 4, v državi članici). Pristojni organi so sporočili, da takih dovoljenj leta 2017 in 2018 niso izdajali.

2.6 Priloga 1 k temu poročilu vsebuje informacije o številu izvoznih dovoljenj, ki so jih države članice izdale v letih 2017 in 2018. Izvoz v skladu s splošnim izvoznim dovoljenjem Unije (Priloga V k Uredbi (EU) 2019/125) ni vključen v informacije o številu dovoljenj, ki jih izdajo države članice.

3. Končni uporabniki

3.1 Informacije, ki jih je prejela Komisija, omogočajo razlikovanje med končno uporabo za kazenski pregon, končno uporabo s strani varnostnih podjetij, medicinsko končno uporabo (v bolnišnicah in v veterini) blaga iz Priloge IV, industrijsko uporabo (zlasti oljna smola *capsicum* iz Priloge III) ter izvozom v trgovska podjetja.

3.2 Informacije, ki so bile predložene, kažejo, da trgovalna podjetja predstavljajo velik del izvoza prenosnega orožja za zadajanje elektrošoka, prenosnega orožja ali opreme za vbrizganje odmerka snovi za onesposobitev ali dražilne kemične snovi, ter tiopental natrijeve soli. Ni jasno, ali se je drugi odstavek člena 12(3) Uredbe (EU) 2019/125, ki določa, kako naj bi pristojni organ ocenil izvoz vanililamida pelargonske kisline (PAVA) in oljne smole *capsicum* (OC[7]) distributerju, pri ocenjevanju tega izvoza uporabil po analogiji.

3.3 Kot je navedeno zgoraj, ena država članica ni predložila informacij o kategoriji končnih uporabnikov, na katere se nanašajo njena dovoljenja.

[7] Glej točki 3.2 in 3.3 Priloge III k Uredbi (EU) 2019/125).

3.4 Prilogi 2 in 3 k temu poročilu povzemata informacije, ki jih je Komisija prejela o obsegu trgovine in končni uporabi dovoljenega izvoza v letih 2017 in 2018.

4. Blago in namembne države, obravnavani v izvoznih dovoljenjih

4.1 Informacije, ki jih predložijo pristojni organi, včasih vključujejo dovoljenja za izvoz blaga iz Priloge IV v namembne države, navedene v splošnem izvoznem dovoljenju Unije (Priloga V Uredbe (EU) 2019/125). Tak izvoz se običajno lahko opravi v skladu s splošnim izvoznim dovoljenjem Unije, ne da bi bilo treba pridobiti individualno ali globalno dovoljenje, ki ga izda država članica. Ni jasno, ali v teh primerih pogoji splošnega izvoznega dovoljenja Unije niso bili izpolnjeni ali pa obstaja druga razlaga. Na primer, mogoče je, da je izvoznik raje pridobil individualno ali globalno dovoljenje.

4.2 Ena država članica ni navedla, na katero blago iz Priloge IV se nanašajo prijavljena dovoljenja. Namembni kraji izvoza, ki jih je odobrila ta država članica, so vključeni v povzetek v poglavju „Drugo blago oziroma blago, ki ne spada v Prilogo IV“.

4.3 Druga država članica je poročala, da je bilo blago „izvoženo“ na enega od Kanalskih otokov. Te informacije niso bile upoštevane za namene tega poročila, saj se taka dobava ne šteje za izvoz, opredeljen v členu 2(d) Uredbe (EU) 2019/125.

4.4 Prilogi 4 in 5 k temu poročilu vsebujeta informacije o namembnih krajih izvoza, ki so jih države članice odobrile leta 2017 in 2018. Če se na seznamu namembnih krajev uporablja določeno ime, se ga ne sme razlagati tako, kot da se ne nanaša na (carinsko) ozemlje, ki je običajno znano pod tem imenom.

———